

Literatūrinis rašinys (1).

Vidinės žmogaus dramos vaizdavimas skirtingų žanrų kūrinuose

Pateikiamas dvyliktos klasės pradžioje rašytas rašinys, kuriame temai atskleisti pasirinktas Vinco Mykolaičio – Putino romanas „Altorių šešėly” ir V. Krėvės drama „Skirgaila”. Šiame rašinyje įžangoje nurodyti autoriai, kūriniai ir pagrindinė mintis. Tai vienas iš galimų įžangos variantų.

Tekstas.

Literatūrinis rašinys	Analizė
<p style="text-align: center;">Vidinės žmogaus dramos vaizdavimas skirtingų žanrų kūrinuose</p> <p>Nuo pat XIX a. vidurio lietuvių literatūroje vyrauja psychologizmo tema. Realizmo rašytojas J. Biliūnas buvo pirmasis apysakoje „Liūdna pasaka“ ir apsakymuose („Ubagas“, „Vagis“) aprašęs žmogų, kamuojamą vidinių prieštaravimų dėl tam metui aktualių visuomeninių, socialinių ir moralinių problemų. Vincas Krėvė ir Vincas Mykolaitis – Putinas taip pat, nors ir kitais žanrais, tęsė žmogaus vidinės dramos temą. Skirtingų istorinių laikotarpių autoriai šią temą vaizdavo <i>kaip veikėjų individualistų patiriamą kančią, blaškymąsi, kurie veda veikėją skirtingų atomazgų link</i>. V. Krėvės dramoje „Skirgaila“ vidinė drama vaizduojama kaip <i>savigriova</i>, o V. Mykolaičio – Putino romane ji <i>leidžia žmogui atrasti išeitį</i> iš vidinių prieštaravimų keliamų konfliktų.</p> <p>Neoromantizmo, psichologinio realizmo krypčių autoriai, kaip ir Romantizmo epochoje, atsigręžia į žmogaus vidinį pasaulį, pabrėžia jų individualizmą, sumišusį su vidiniais prieštaravimais, ir veikėjų dramą vaizduoja kaip kančią, blaškymąsi, nulemiančius veikėjo gyvenimą. Dramos pagrindinis</p>	<p>Įžangoje nurodomi autoriai ir kūriniai, rašę šia tema (literatūrinis kontekstas).</p> <p><i>Temos analizės aspektai.</i></p> <p>Vidinės dramos pasekmės.</p> <p>Nurodomas kultūrinis kontekstas ir jo įtaka.</p> <p>Analizuojama abiejų kūrinių</p>

<p>herojus Skirgaila yra draskomas vidinių prieštaravimų. Jausdamas kunigaikščio pareigą rūpintis valstybės išlikimu krikščioniškoje Europoje, suvokia negalintis būti valdovu, kuris vadovautųsi žmogiškais jausmais, emocijomis. Atsidūręs I veiksmo pavadinime įvardytoje situacijoje „Tarp dviejų pasaulių“, jis nusprendžia elgtis taip, kaip Lietuvai naudingiau. Emocijų užgniaužimas ir bandymas vadovautis tik protu tampa kančia, priverčiančia jį tapti nehumanišku, nes kunigaikštis nesugeba suderinti žmogiškumo su valdingumu. Panaši nesuderinamumo situacija matoma ir Putino romane „Altorių šešėly“, kuriame Liudas Vasaris blaškosi tarp pašaukimo būti kunigu ar poetu, suprasedamas, jog nebus toks kaip Maironis, kuriam pavyko suderinti abu kelius. Blaškymasis Liudui tampa kančia, kai suvokia negalintis pasirinkti poeto kelio dėl pagarbos tėvams, kurie taip džiaugiasi Vasario kunigo veikla (motina vadina sūnų kunigėliu, o tėvas per Vasario išventinimus didžiuojasi savo sūnumi ir yra pakilesnės nuotaikos nei jis pats) bei aplinkos nustatytos nuomonės, jog Vasaris turi būti kunigu, kaip kad mano seminarijoje, parapijoje sutikti žmonės. <i>Iš šių kūrinių matome, jog autoriai veikėjų vidinę dramą vaizduoja kaip kankinimąsi tam, kad suderintų jiems svarbius dalykus ir atrastų tinkamiausią sprendimą, tačiau esminis dramatismo vaizdavimo skirtumas tarp šio romano ir dramos yra veikėjų dramos sukeliama atomazga, rezultatas.</i></p> <p style="text-align: center;"><i>Putinas Liudo Vasario dramą vaizduoja kaip galimybę atrasti savo gyvenimo kelią. Vidinių prieštaravimų kankinamas veikėjas patyrė įvairių išgyvenimų, tokių kaip moters meilė, susižavėjimas ja, nesėkmingas bandymas suderinti kunigą ir poetą, dramatiška Liucijos mirtis, kurie leido Vasariui pasirinkti individualią prasmę - poeto kelią, kuris leidžia Vasariui būti laimingam ir nedaryti to, ką jį verčia daryti - būti kunigu – aplinkos suformuota nuomonė, pagarba tėvams. <i>Visai ką kita matome</i></i></p>	<p>veikėjų situacijos (lyginimas).</p> <p>Išvadoje nurodomi problemos panašumai ir abstrakčiai įvardijamas sprendimo skirtumas.</p> <p>Antrasis temos aspektas.</p> <p>Lyginant veikėjų išgyvenimus ir jų sprendimus, parodomas veikėjų situacijos ir kūrinio atomazgos skirtumas.</p>
--	--

<p>„Skirgailoje“, kur vidinė drama vaizduojama kaip savigriovos šaltinis, sunaikinęs Skirgailą ir padaręs jį nehumaniską. Rūpindamasis Lietuvos žemių vientisumu, prievarta veda Oną Duonutę, atsidūręs religinėje krizėje atmeta Skurdulio siūlomą religingumą kaip žmoniškumą, įskaudintas Onos Duonutės pasirinkimo, įsako palaidoti Kelerį gyvą. Skirgaila, nesugebėjęs suderinti žmogiškų jausmų, kurie jam atrodė silpno žmogaus bruožas, ir valdovo bruožų, tokių kaip racionalumas, valdingumas, pradėjo kenkti ne tik sau, bet priėmė sprendimus, kenkiančius ir Lietuvai. Dramos pabaigoje nuo jo nususuka ne tik Ona Duonutė, bet ir Daugaila, nepritariantis valdovo žiaurumui. <i>Taigi, matome, jog skirtingų žanrų kūriniai vienodą temą vaizduoja skirtingai: psichologiniame-intelektualiniame romane vidinė drama – tai paskata atrasti sprendimą, savo pašaukimą, o istorinėje-psichologinėje dramoje ji vaizduojama kaip padėtis be išeities, Skirgailos kaip valdovo ir kaip žmogaus pralaimėjimas.</i></p> <p>XX a. pradžioje parašyti kūriniai „Altorių šešėly“ ir „Skirgaila“ parodo, jog <i>nors vidinė drama išgyvenama kaip kančia, blaškymasis tarp norų ir galimybių, skirtingais laikotarpiais ji skirtingai vaizduojama dėl susiklosčiusių istorinių aplinkybių.</i> Dramoje aprašyta Skirgailos vidinė drama atspindi to meto Lietuvos situaciją – ji buvo draskoma politinių ir vidinių ir išorinių konfliktų, o romano veikėjo vidinio dramatismo vaizdavimas parodo, kad <i>modernizmo laikotarpio žmogus jau daug labiau rūpinasi individualia laime, kadangi po spaudos draudimo panaikinimo Lietuva buvo bepradedanti kultūriškai laisvėti, inteligentai, grįžę iš studijų užsienyje, atnešė naujų filosofinių ir meninių idėjų, skatinusių pažvelgti į žmogų, jo vidinius išgyvenimus kaip į kovą, vedančią individualaus sprendimo link.</i> (598 žodžiai)</p>	<p>Išvados siejamos su turiniu ir žanrinėmis kūrybos ypatybėmis.</p> <p>Išvados siejamos su bendru istoriniu kultūriniu kontekstu.</p> <p>Baigiamoji išvada.</p>
--	--

Rašinio turinio komentaras. Tema suprasta, motyvuoti išskirti jos aspektai. Kūrinių analizė pagrįsta turinio ir raiškos analize. Skirtinga kūrinių atomazga siejama su žanrinėmis kūrinių ypatybėmis.

Pagrindinė mintis aiškiai suformuluota ir plėtojama visame rašinyje. Dalinės ir baigiamosios išvados pagrįstos kūrinių analize ir jų lyginimu, iš kurio paaiškėja ir temos vaizdavimo skirtumai.

Tinkamai remiamasi kūrinių istoriniu kultūriniu kontekstu. Įžangoje parodytas temos tęstinumas, pabaigoje aptariamas istorinis kultūrinis Lietuvos kontekstas. Galima būtų dėstyje pasiremti ir biografiniu kontekstu. Jis šiame rašinyje būtų tinkamas.

Šio rašinio tobulintinas aspektas – kūrinių analizė ir interpretacija. Galima dar daugiau dėmesio skirti meninei išgyvenimų raiškai, pasakotojui romane ar / ir kūrinių dalių pavadinimų reikšmių aiškinimui, simboliinei vaizdų prasmei (vaizdavimui parodyti